Mae'r ddogfen hon ar gael yn Gymraeg yn ogystal â Saesneg.

This document is available in Welsh as well as English.

Adroddiad Prif Swyddog Cyllid y CHTh

Strategaeth Rheoli'r Trysorlys a Pholisi Buddsoddi

1. Diben yr Adroddiad

Yn unol â gofynion Cod Ymarfer y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth *Rheoli'r Trysorlys yn y Gwasanaethau Cyhoeddus*, *argraffiad 2011* (cod CIPFA) mae'n rhaid i'r CHTh gymeradwyo strategaeth rheoli'r trysorlys cyn dechrau pob blwyddyn ariannol.

Yn ogystal, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru (LlC) ganllawiau diwygiedig ar fuddsoddiadau awdurdodau lleol ym mis Mawrth 2010 yn mynnu bod CHTh yn cymeradwyo strategaeth fuddsoddi cyn dechrau pob blwyddyn ariannol.

Mae'r adroddiad hwn yn cyflawni'r ymrwymiadau cyfreithiol a osodwyd ar y CHTh dan Ddeddf Llywodraeth Leol 2003 i roi ystyriaeth i God CIPFA a Chanllaw LlC.

Mae'r CHTh wedi buddsoddi symiau sylweddol o arian ac felly mae'n agored i risgiau ariannol gan gynnwys colli cyllid a fuddsoddwyd, ac effaith newidiadau yn y gyfradd llog ar refeniw. Mae adnabod, monitro a rheoli risg yn llwyddiannus yn ganolog felly i strategaeth rheoli'r trysorlys y CHTh.

Dylai Prif Swyddog Ariannol y CHTh weithredu a monitro polisïau a gweithdrefnau rheoli'r trysorlys yn unol â Chod CIPFA a chanllawiau proffesiynol eraill.

2. Rhagolygon Credyd a Chyfraddau Llog

2.1 Rhagolygon Credyd

Caiff llwyddiant amrywiol gwahanol rannau o'r economi byd-eang ei adlewyrchu yn nangosyddion y farchnad ar gyfer risg credyd. Mae Banciau'r DU sy'n gweithredu yn y Dwyrain Pell a rhannau o Ewrop wedi gweld cynnydd yn eu risg ymddangosiadol, tra bod banciau mwy lleol eu ffocws yn dal i ddangos cynnydd. Mae gwerthu rhan fwyaf o fuddsoddiad y llywodraeth yn Lloyds a gwerthiant cyntaf ei gyfranddaliadau yn RBS yn cael ei ystyried yn gyffredinol yn gamau cadarnhaol o ran credyd.

Mae deddfwriaeth achub ('bail-in') bellach wedi cael ei gweithredu'n llawn yn y DU, yr Unol Daleithiau a'r Almaen. Mae'r ddeddfwriaeth hon yn sicrhau y bydd banciau sy'n mynd i drafferthion yn y dyfodol yn cael eu hachub gan fuddsoddwyr mawr, gan gynnwys awdurdodau lleol, yn hytrach na threthdalwyr. Bydd gweddill yr Undeb Ewropeaidd yn dilyn yn Ionawr 2016, ac mae Awstralia, Canada a'r Swistir yn brysur ddatblygu eu cynlluniau eu hunain hefyd. Yn y cyfamser mae newidiadau a wnaed ym mis Gorffennaf 2015 i Gynllun Digolledu Gwasanaethau Ariannol y DU

a chynlluniau Ewropeaidd tebyg yn golygu bod y mwyafrif o fuddsoddwyr sector preifat yn awr wedi eu heithrio'n rhannol neu'n llwyr rhag cyfrannu at broses achub croen. Mae'r risg credyd sy'n gysylltiedig ag adneuon banc ansicredig wedi cynyddu'n berthynol â'r risg sy'n gysylltiedig â'r opsiynau buddsoddi eraill sydd ar gael i CHTh; fodd bynnag mae'r enillion o adneuon arian parod yn parhau'n ystyfnig o isel.

2.2 Rhagolygon cyfraddau llog

Mae Arlingclose, ymgynghorydd trysorlys y CHTh, yn rhagweld y cynnydd cyntaf o 0.25% yng Nghyfradd Banc y DU yn nhrydydd chwarter 2016, gyda chynnydd o 0.5% y flwyddyn wedi hynny, gan setlo rhwng 2% a 3% mewn rhai blynyddoedd. Mae chwyddiant isel parhaol, twf byd-eang isel a phryderon posib ynghylch sefyllfa'r DU o fewn Ewrop yn golygu bod y risgiau i'r rhagolwg hwn yn cael eu pwysoli tuag at i lawr.

Rhagwelir llwybr bâs ar i fyny ar gyfer cynnyrch gilt tymor canolig, gan fod pryderon parhaus am Ardal yr Ewro, marchnadoedd sy'n datblygu a digwyddiadau geo-wleidyddol eraill yn pwyso ar archwaeth risg, tra bod y disgwyliadau o ran chwyddiant yn dal i fod yn isel. Mae Arlingclose yn rhagweld y bydd cynnyrch y gilt 10 mlynedd yn codi o'i lefel gyfredol o 2.0% gan tua 0.3% y flwyddyn. Mae'r ansicrwydd ynghylch amseriad y cynnydd yng nghyfraddau llog y DU a'r UDA yn debygol o achosi cyfnewidioldeb tymor byr yng nghynnyrch gilt.

At ddibenion gosod y gyllideb, tybiwyd y bydd buddsoddiadau newydd yn cael eu gwneud ar gyfradd o 1.2% ar gyfartaledd, gyda balans wrth gefn tybiedig o £33.365 miliwn ar gyfartaledd ar gyfer y flwyddyn.

2.3 Cyd-destun Lleol

Roedd y CHTh wedi benthyca £2.5 miliwn ac roedd ganddo gwerth £41 miliwn o fuddsoddiadau ar ddiwedd Rhagfyr 2015. Mae hyn wedi'i egluro mewn mwy o fanylder yn ***Atodiad A***. Dangosir y newidiadau a ragwelir i'r symiau hyn yn y dadansoddiad o'r fantolen yn nhabl 1 isod.

Tabl 1: Crynodeb o'r Fantolen a'r Rhagolwg

	31.3.15 Gwirioneddol £miliwn	31.3.16 Amcangyfrif £miliwn	31.3.17 Rhagolwg £miliwn	31.3.18 Rhagolwg £miliwn	31.3.19 Rhagolwg £miliwn
Cyfanswm Gofynion Cyllido Cyfalaf (CFR)*	7.6	0	0	0	0
Llai: Benthyca Allanol **	2.5	2.4	2.3	2.2	4.2
Benthyca mewnol (drosodd)	**5.1**	**-2.4**	**-2.3**	**-2.2**	**-4.2**
Llai: Cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy	45.5	30.1	21.7	12.2	6.5
Llai: Cyfalaf gweithio	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6
Buddsoddiadau (neu Fenthyca newydd)	**41.0**	**33.1**	**24.6**	**15.0**	**1.3**

* tybiwyd y defnyddir cronfeydd wrth gefn i leihau'r CFR i sero yn ystod 2015/16 yn unol ag argymhellion Arlingclose. Fodd bynnag, mae hyn yn ddibynnol ar gymeradwyaeth Swyddfa Archwilio Cymru.

** dangos dim ond y benthyciadau y mae'r CHTh wedi ymrwymo iddynt, gan eithrio ail-gyllido dewisol.

3. Strategaeth Benthyca

Ar hyn o bryd, mae'r CHTh yn dal £2.5 miliwn o fenthyciadau, sef gostyngiad o £0.1 miliwn o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol, fel rhan o'i strategaeth ar gyfer ariannu rhaglenni cyfalaf blynyddoedd blaenorol. Nid yw'r CHTh yn disgwyl y bydd angen benthyca yn 2016/17. Fodd bynnag, gall y CHTh fenthyca i ragariannu gofynion y blynyddoedd i ddod, cyn belled nad yw hyn yn fwy na'r terfyn awdurdodedig ar gyfer benthyca.

Prif amcan y CHTh wrth fenthyca arian yw cael cydbwysedd risg isel priodol rhwng sicrhau costau llog isel a chyflawni sicrwydd cost dros y cyfnod y mae angen yr arian. Mae'r hyblygrwydd i ail negodi benthyciadau pe bai cynlluniau hirdymor y CHTh yn newid yn amcan eilaidd.

Gall y CHTh gymryd benthyciadau tymor byr (hyd at un mis fel arfer) i gwrdd â diffygion llif arian annisgwyl.

3.1 Ffynonellau

Y ffynonellau sydd wedi eu cymeradwyo ar gyfer benthyciadau hirdymor a thymor byr yw:

- Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLB) ac unrhyw gyrff olynol
- unrhyw sefydliad a gymeradwywyd ar gyfer buddsoddi (gweler isod)
- unrhyw fanc neu gymdeithas adeiladu arall sydd wedi'u hawdurdodi i weithredu yn y DU
- Cronfeydd pensiwn sectorau cyhoeddus a phreifat y DU (ac eithrio Cronfa Bensiwn Dyfed-Powys)
- Buddsoddwyr bondiau yn y farchnad gyfalaf
- Asiantaeth Bondiau Trefol y DU ccc a chwmnïau pwrpas arbennig eraill a grëwyd i alluogi dyroddiad bondiau awdurdod lleol

Yn ogystal, gellir codi cyllid cyfalaf drwy'r dulliau canlynol nad ydynt yn fenthyciadau, ond y gellir eu cyfrif fel rhwymedigaethau dyledion eraill:

- prydlesi gweithredu a chyllid
- hurbwrcasu
- gwerthu ac adlesu

Yn y gorffennol gwnaed pob benthyciad hirdymor drwy'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus ond mae'r CHTh yn parhau i ymchwilio i ffynonellau cyllid eraill, megis benthyciadau awdurdodau lleol a benthyciadau banc a allai fod â chyfraddau mwy ffafriol.

Rhaid i bob benthyciad gael ei gymeradwyo gan Brif Swyddog Ariannol (PSA) y CHTh neu Brif Swyddog Ariannol y Prif Gwnstabl (dim ond pan nad yw PSA y CHTh ar gael).

Mae cynlluniau gwariant cyfalaf y CHTh yn awgrymu y bydd angen benthyca yn y blynyddoedd ariannol 2018/19 a 2019/20. Rhagwelir y bydd lefelau'r cronfeydd wrth gefn yn gostwng i £6.018 miliwn yn 2019/20 wrth i gronfeydd wrth gefn / derbynebion cyfalaf gael eu defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf, ac i gronfeydd wrth gefn gael eu defnyddio i ariannu'r gyllideb refeniw.

4. Strategaeth Fuddsoddi

Mae gan y CHTh gronfeydd sylweddol wedi eu buddsoddi, sy'n cynrychioli incwm a dderbynnir cyn gwariant a'r balansau a'r cronfeydd wrth gefn a ddelir. Yn ystod y 12 mis diwethaf, mae balans buddsoddiadau'r CHTh wedi amrywio rhwng £31 a £43 miliwn.

Yn unol â Chod CIPFA a Chanllawiau LIC mae'n ofynnol i'r CHTh fuddsoddi ei gronfeydd yn ddarbodus, ac i roi diogelwch a hylifedd ei fuddsoddiadau o flaen ceisio

cael y gyfradd uchaf o enillion, neu log. Yr amcan wrth fuddsoddi arian yw taro cydbwysedd priodol rhwng risg ac enillion, lleihau'r risg o wneud colledion yn sgil diffygdaliadau a'r risg o dderbyn incwm buddsoddi sy'n anaddas o isel.

O ystyried y risg cynyddol a'r enillion isel parhaol sy'n gysylltiedig â buddsoddiadau banc tymor byr ansicredig, mae'r CHTh yn bwriadu arallgyfeirio ymhellach i ddosbarthiadau o asedau sy'n fwy diogel ac/neu'n cynnig enillion uwch yn ystod 2016/17. Mae hyn yn arbennig o wir o ran y £5 miliwn amcangyfrifol sydd ar gael ar gyfer buddsoddiadau hirdymor. Ar hyn o bryd mae'r rhan fwyaf o arian gweddill y CHTh wedi ei fuddsoddi mewn adneuon banc tymor byr ansicredig a thystysgrifau adneuon. Bydd yr arallgyfeirio hyn felly yn cynrychioli parhad y strategaeth newydd a fabwysiadwyd yn 2015/16.

4.1 Gwrthbartion Cymeradwy

Gall y CHTh fuddsoddi'r arian sydd ganddo dros ben gydag unrhyw un o'r mathau o wrthbartion a restrir yn nhabl 2 isod yn amodol ar y terfynau arian parod (fesul gwrthbarti) a'r terfynau amser a ddangosir.

Ni fydd cyfanswm y buddsoddiadau sicredig ac ansicredig mewn unrhyw fanc yn fwy na'r terfynau arian parod ar gyfer buddsoddiadau sicredig.

Bydd terfynau gwrthbartïon yn cael eu hadolygu'n chwarterol a'u diwygio os bydd angen yn ddibynnol ar falansau buddsoddiadau.

Ceir diffiniad o'r mathau o fuddsoddiadau yn Atodiad B.

Tabl 2: Gwrthbartïon Buddsoddi Cymeradwy a'u Terfynau

Cyfradd Credyd	Banciau/ Cymd. Adeiladu Ansicredig	Banciau Sicredig	Llywodraeth	Cwmnïau Corfforaethol	Darparwyr Cofrestredig
Llywodraeth y DU	amh	amh	£ anghyfyngedig 50 mlynedd	amh	amh
AAA	£3 miliwn 5 mlynedd	£4 miliwn 20 mlynedd	£5 miliwn 50 mlynedd	£3 miliwn 20 mlynedd	£3 miliwn 20 mlynedd
AA+	£3 miliwn 5 mlynedd	£4 miliwn 10 mlynedd	£5 miliwn 25 mlynedd	£3 miliwn 10 mlynedd	£3 miliwn 10 mlynedd
AA	£3 miliwn 4 mlynedd	£4 miliwn 5 mlynedd	£5 miliwn 15 mlynedd	£3 miliwn 5 mlynedd	£3 miliwn 10 mlynedd
AA-	£3 miliwn 3 mlynedd	£4 miliwn 4 mlynedd	£5 miliwn 10 mlynedd	£3 miliwn 4 mlynedd	£3 miliwn 10 mlynedd

A+	£3 miliwn 2 flynedd	£4 miliwn 3 mlynedd	£2 miliwn 5 mlynedd	£2 miliwn 3 mlynedd	£2 miliwn 5 mlynedd
A	£3 miliwn 13 mis	£4 miliwn 2 flynedd	£2 miliwn 5 mlynedd	£2 miliwn 2 flynedd	£2 miliwn 5 mlynedd
A-	£3 miliwn 6 mis	£4 miliwn 13 mis	£2 miliwn 5 mlynedd	£2 miliwn 13 mis	£2 miliwn 5 mlynedd
*BBB+	£3 miliwn 6 mis	£4 miliwn 13 mis	£2 miliwn 5 mlynedd	£2 miliwn 13 mis	£2 miliwn 5 mlynedd
*BBB	£3 miliwn 6 mis	£4 miliwn 13 mis	£2 miliwn 5 mlynedd	£2 miliwn 13 mis	£2 miliwn 5 mlynedd
Dim	£1 miliwn 6 mis	Amh.	£2 miliwn	Dim	Dim

* Ni ddylid gwneud buddsoddiadau newydd gyda banciau â'r cyfraddau credyd hyn

4.2 Buddsoddiadau Penodedig

Mae Canllawiau LlC yn diffinio buddsoddiadau penodedig fel rhai:

- a fynegir mewn punnoedd sterling,
- sydd i fod cael eu had-dalu o fewn 12 mis o'r trefniant,
- na ddiffiniwyd fel gwariant cyfalaf gan ddeddfwriaeth, ac
- a fuddsoddwyd gydag un o'r canlynol:
    - Llywodraeth y DU,
    - Awdurdod lleol, cyngor plwyf neu gyngor cymuned yn y DU, neu
    - corff neu gynllun buddsoddi ag "ansawdd credyd uchel".

Mae Dyfed Powys yn diffinio sefydliad a gwarantau "ansawdd credyd uchel" fel rhai sydd â statws credyd A- neu uwch sydd â'u domisil yn y DU neu wlad dramor gyda chyfradd sofran o AA+ neu uwch.

4.3 Buddsoddiadau Amhenodedig

Ystyrir unrhyw fuddsoddiad nad yw'n cwrdd â'r diffiniad ar gyfer buddsoddiad penodedig fel un amhenodedig. Nid yw Dyfed Powys yn bwriadu gwneud unrhyw fuddsoddiad a fynegir mewn arian gwlad dramor. Bydd buddsoddiadau amhenodedig felly yn cynnwys buddsoddiadau hirdymor, hynny yw, rhai sydd i fod i aeddfedu mewn 12 mis neu fwy o ddyddiad y trefniant. Dangosir y terfynau ar fuddsoddiadau amhenodedig yn nhabl 3 isod.

Tabl 3: Terfynau Buddsoddiadau Amhenodedig

	Terfyn arian parod
Cyfanswm buddsoddiadau hirdymor	£20 miliwn
Cyfanswm cyfranddaliadau mewn Cronfeydd Marchnad Arian	£5 miliwn
Cyfanswm cyfranddaliadau mewn cronfeydd cyfun eraill	£5 miliwn
Cyfanswm buddsoddiadau heb statws credyd neu a raddiwyd yn is na [A-]	£10 miliwn
Cyfanswm buddsoddiadau gyda sefydliadau â domisil mewn gwledydd tramor a raddiwyd yn is na [AA+]	£10 miliwn
Cyfanswm arian i'w fuddsoddi mewn buddsoddiadau amhenodedig	£30 miliwn

4.4 Terfynau Buddsoddi

Rhagwelir y bydd cronfeydd refeniw wrth gefn y CHTh fydd ar gael ar y 31 Mawrth 2016 i dalu colledion buddsoddi yn £4.5 miliwn. Er mwyn sicrhau na fydd mwy na 10% o'r cronfeydd wrth gefn sydd ar gael yn cael ei beryglu mewn unrhyw un achos o ddiffygdalu, y mwyafswm fydd yn cael ei fenthyca i unrhyw sefydliad unigol (ac eithrio Llywodraeth y DU) fydd £4 miliwn. Bydd grŵp o fanciau dan yr un berchnogaeth yn cael eu trin fel un sefydliad o ran y terfynau hyn. Rhoddir terfynau hefyd ar reolwyr cronfeydd, buddsoddiadau mewn cyfrifon enwebeion broceriaid, gwledydd tramor a sectorau diwydiant fel y gwelir isod. Nid yw buddsoddiadau mewn banciau datblygu amlochrog yn cyfrif yn erbyn y terfyn ar gyfer unrhyw wlad dramor unigol, gan fod y risg wedi ei rannu ar draws nifer o wledydd.

Tabl 4: Terfynau Buddsoddi

	Terfyn Arian Parod
Unrhyw sefydliad unigol, ac eithrio Llywodraeth Ganolog y DU	£4 miliwn yr un
Llywodraeth Ganolog y DU	Dim terfyn
Unrhyw grŵp o sefydliadau dan yr un berchnogaeth	£4 miliwn y grŵp
Offerynnau cyfnewidiadwy mewn cyfrif enwebai brocer	£25 miliwn y brocer
Gwledydd tramor	£6 miliwn y wlad
Darparwyr Cofrestredig	Cyfanswm o £5 miliwn
Buddsoddiadau ansicredig gyda Chymdeithasau Adeiladu	Cyfanswm o £6 miliwn

4.5 Asesiad risg a statws risg

Bydd ymgynghorwyr trysorlys y CHTh yn sicrhau a monitro statws credyd, a byddant hefyd yn tynnu sylw at unrhyw newidiadau wrth iddynt ddigwydd. Os bydd statws

credydd endid yn cael ei lawr-raddio i lefel lle y mae'n methu â chwrdd â'r meini prawf cymeradwy ar gyfer buddsoddi, yna:

- ni wneir unrhyw fuddsoddiadau newydd,
- os oes modd galw buddsoddiadau cyfredol yn ôl neu eu gwerthu heb gost, fe wneir hynny, a
- rhoddir ystyriaeth fanwl i alw yn ôl neu werthu unrhyw fuddsoddiadau cyfredol eraill gyda'r gwrthbarti dan sylw.

Os bydd asiantaeth graddio statws credyd yn cyhoeddi bod statws credyd yn cael ei adolygu gyda golwg ar ei lawr-raddio (a elwir hefyd yn adolygiad statws negyddol neu adolygiad credyd negyddol), ac y gallai syrthio o dan y meini prawf cymeradwy ar gyfer graddio, dim ond buddsoddiadau y gellir eu cael yn ôl ar y diwrnod gwaith nesaf a wneir gyda'r sefydliad hwnnw hyd nes bydd canlyniad yr adolygiad yn cael ei gyhoeddi. Ni fydd y polisi hwn yn berthnasol ar gyfer rhagolygon negyddol sy'n awgrymu tuedd hirdymor yn hytrach na newid statws sydd ar fin digwydd.

4.6 Gwybodaeth arall am Ddiogelwch Buddsoddiadau

Mae'r CHTh yn deall bod statws credyd yn rhagfynegydd da, ond nid perffaith, o ddiffygdalu mewn perthynas â buddsoddiad. Felly rhoddir ystyriaeth fanwl i unrhyw wybodaeth arall sydd ar gael am ansawdd credyd y sefydliadau y mae'n buddsoddi ynddynt, gan gynnwys prisiau cyfnewid yn achos credyd diffygiol, datganiadau ariannol, gwybodaeth am gefnogaeth posib gan y llywodraeth ac erthyglau yn y wasg ariannol. Ni wneir buddsoddiadau gyda sefydliad os oes amheuon sylweddol ynghylch ansawdd ei gredyd, hyd yn oed os ydynt yn cwrdd â'r meini prawf statws credyd.

Pan fydd dirywiad yng nghyflwr y farchnad ariannol yn effeithio ar deilyngdod credyd sefydliadau, fel a ddigwyddodd yn 2008 a 2011, ni fydd hyn fel arfer yn cael ei adlewyrchu yn eu statws credyd, ond gellir ei weld mewn mesurau marchnad eraill. Yn yr amgylchiadau hynny, bydd Dyfed-Powys yn cyfyngu ei fuddsoddiadau i'r sefydliadau hynny sydd ag ansawdd credyd uwch ac yn gostwng mwyafswm cyfnod ei fuddsoddiadau er mwyn cynnal safon ddigonol o sicrwydd. Bydd maint y cyfyngiadau hyn yn adlewyrchu amodau'r farchnad ariannol ar y pryd. Os bydd y cyfyngiadau hyn yn golygu nad oes digon o sefydliadau masnachol gydag ansawdd credyd uchel ar gael ar gyfer buddsoddi arian y CHTh, yna bydd y gweddill yn cael ei adneuo gyda Llywodraeth y DU drwy'r Swyddfa Rheoli Dyledion, neu'n cael ei fuddsoddi mewn biliau trysorlys y llywodraeth er enghraifft, neu gydag awdurdodau lleol eraill. Bydd hyn yn achosi gostyngiad yn y lefel o incwm a geir o'r buddsoddiad, ond yn diogelu'r swm a fuddsoddwyd.

4.7 Rheoli Hylifedd

Mae Dyfed Powys yn paratoi rhagamcan llif arian blynyddol sy'n amcangyfrif y sefyllfa llif arian pob mis. Defnyddir hwn i benderfynu'r cyfnod hiraf y gellir ymrwymo cronfeydd yn ddarbodus. Caiff y rhagamcan hwn ei lunio ar sail ddarbodus, gyda derbynebion wedi eu hamcangyfrif yn rhy isel a thaliadau'n cael eu hamcangyfrif yn rhy uchel gan isafu'r risg o orfod benthyca ar delerau anffafriol er mwyn cwrdd â'i

ymrwymiadau ariannol.

Nod Dyfed Powys yw cael isafswm o £2 miliwn mewn cyfrifon adalw at ddibenion hylifedd tymor byr.

Rhaid i bob buddsoddiad dros 13 mis gael ei gymeradwyo ymlaen llaw gan Brif Swyddog Ariannol (PSA) y CHTh.

5. Dangosyddion Rheoli'r Trysorlys

Mae Dyfed Powys yn mesur ac yn rheoli ei agoredrwydd i risgiau rheoli trysorlys gan ddefnyddio'r dangosyddion canlynol.

5.1 Diogelwch

Mae'r CHTh wedi mabwysiadu mesur gwirfoddol i ddangos ei agoredrwydd i risgiau credyd drwy fonitro statws credyd / *sgôr credyd* cyfartalog ei bortffolio buddsoddiadau, wedi'i bwysoli yn ôl gwerth. Caiff hyn ei gyfrifol drwy roi sgôr i bob buddsoddiad (AAA=1, AA+=2, ac ati) a chymryd y cyfartaledd rhifyddol, wedi'i bwysoli gan faint pob buddsoddiad. Neilltuir sgôr ar gyfer buddsoddiadau nad ydynt wedi eu graddio yn seiliedig ar eu risg canfyddedig.

	Targed
Statws credyd / sgôr cyfartalog portffolio	A / 6

5.2 Hylifedd

Mae'r CHTh wedi mabwysiadu mesur gwirfoddol i ddangos ei agoredrwydd i risgiau hylifedd drwy fonitro faint o arian parod sydd ar gael i gwrdd â thaliadau annisgwyl o fewn pob cyfnod treigl o dri mis, heb fenthyca ychwanegol.

	Targed
Cyfanswm arian parod ar gael o fewn 3 mis	£4 miliwn

5.3 Agoredrwydd i Gyfraddau Llog

Nod y dangosydd hwn yw rheoli agoredrwydd y CHTh i risg cyfraddau llog. Y terfynau uchaf ar agoredrwydd i gyfraddau llog sefydlog a newidiol, a fynegir fel cyfran o'r prif swm net a fenthycwyd. (Mae buddsoddiadau yn cyfrif fel benthyca negyddol):

	2016/17	**2017/18**	**2018/19**
Terfyn uchaf ar agoredrwydd i gyfraddau llog sefydlog	£40 miliwn	£40 miliwn	£40 miliwn
Terfyn uchaf ar agoredrwydd i gyfraddau llog newidiol	£20 miliwn	£20 miliwn	£20 miliwn

Buddsoddiadau a benthyciadau cyfradd sefydlog yw'r rheiny lle mae'r gyfradd llog yn cael ei gosod ar yr un lefel am gyfnod sydd o leiaf 12 mis, wedi ei fesur o ddechrau'r flwyddyn ariannol neu ddyddiad y trafodyn os yn hwyrach. Mae pob offeryn arall yn

cael eu categoreiddio fel rhai â chyfradd newidiol.

5.4 Strwythur Aeddfedu Benthyciadau

Nod y dangosydd hwn yw rheoli agoredrwydd y CHTh i risg ail-ariannu. Y terfynau uchaf ac isaf ar strwythur aeddfedu benthyciadau cyfradd sefydlog fydd:

	Uchaf	Isaf
Dan 12 mis	10%	0%
12 mis ac o fewn 24 mis	10%	0%
24 mis ac o fewn 5 mlynedd	50%	0%
5 mlynedd ac o fewn 10 mlynedd	50%	0%
10 mlynedd a mwy	100%	0%

Mae'r cyfnodau amser yn dechrau ar ddiwrnod cyntaf pob blwyddyn ariannol. Dyddiad aeddfedu benthyciad yw'r dyddiad cynharaf y gall y sawl sydd wedi rhoi'r benthyciad fynnu ei fod yn cael ei ad-dalu.

5.5 Prif symiau a fuddsoddwyd am Gyfnod Hirach na 364 diwrnod

Diben y dangosydd hwn yw rheoli agoredrwydd y CHTh i'r risg o gael colledion drwy geisio ad-daliad cynnar ar ei fuddsoddiadau. Y terfynau ar gyfanswm y prif swm hirdymor a fuddsoddir i aeddfedu'n derfynol y tu hwnt i ddiwedd y cyfnod fydd:

	2016/17	2017/18	2018/19
Terfyn ar brif swm a fuddsoddir y tu hwnt i ddiwedd blwyddyn	£20 miliwn	£16 miliwn	£6 miliwn

6. Eitemau Eraill

Mae nifer o eitemau ychwanegol y mae CIPFA a Llywodraeth Cymru yn mynnu bod y CHTh yn eu cynnwys yn ei Strategaeth Rheoli'r Trysorlys.

6.1 Polisi ar Ddefnydd Deilliadau Ariannol

Yn absenoldeb unrhyw bŵer cyfreithiol i wneud hynny, ni fydd y CHTh yn defnyddio deilliadau ariannol annibynnol (megis cyfnewidiadau, rhagolygon, blaendrafodion ac opsiynau). Gellir defnyddio deilliadau wedi eu mewnblannu mewn benthyciadau a buddsoddiadau, gan gynnwys cronfeydd cyfun a thrafodion tua'r dyfodol, a bydd y risgiau y maent yn eu cyflwyno yn cael eu rheoli yn unol â'r strategaeth gyffredinol ar gyfer rheoli risg trysorlys.

6.2 Hyfforddiant Buddsoddi

Mae Cod Ymarfer CIPFA yn mynnu bod y Prif Swyddog Ariannol yn sicrhau bod pob aelod o staff sy'n gysylltiedig â chyfrifoldebau rheoli'r trysorlys, gan gynnwys archwilio'r swyddogaeth rheoli trysorlys yn derbyn hyfforddiant priodol ac yn deall eu rolau a'u cyfrifoldebau yn llwyr.

Mae staff sy'n ymgymryd â dyletswyddau rheoli Trysorlys yn mynd ar gyrsiau hyfforddi priodol a ddarperir gan Arlingclose ac yn mynychu cyfarfodydd strategaeth chwarterol. Mae'r staff hefyd yn mynd ar gyrsiau hyfforddi perthnasol eraill.

6.3 Ymgynghorwyr Buddsoddi

Mae'r CHTh wedi penodi Arlingclose Limited fel ymgynghorwyr rheoli trysorlys ac mae'n derbyn cyngor penodol ynghylch materion buddsoddi, dyledion a chyllid cyfalaf ganddynt.

6.4 Buddsoddi Arian a Fenthycwyd cyn bod ei Angen

Gall y CHTh, o bryd i'w gilydd, fenthyca arian cyn bod angen amdano, pan ddisgwylir y bydd hyn yn rhoi'r gwerth am arian gorau yn yr hir dymor. Gan y bydd y symiau a fenthycir yn cael eu buddsoddi hyd nes y cânt eu gwario, mae'r CHTh yn ymwybodol y bydd yn agored i'r risg o golli'r symiau a fenthycwyd, a'r risg y bydd cyfraddau llog ar fuddsoddiadau a benthyciadau yn newid yn y cyfamser. Caiff y risgiau hyn eu rheoli fel rhan o drefniadau rheoli risgiau trysorlys cyffredinol y CHTh.

Ni fydd y cyfanswm a fenthycir yn uwch na'r cyfyngiad benthyca awdurdodedig o £23.6 miliwn. Disgwylir mai dwy flynedd fydd y cyfnod mwyaf rhwng benthyca a gwario'r arian, serch hyn, nid oes rhaid i'r CHTh gysylltu benthyciadau penodol gydag eitemau gwariant penodol.

6.5 Goblygiadau Ariannol

Y gyllideb ar gyfer yr incwm buddsoddi yn 2016/17 yw £0.4 miliwn, yn seiliedig ar bortffolio buddsoddi cyfartalog o £33.4 miliwn ar gyfradd llog o 1.2%. Os bydd lefelau gwirioneddol y buddsoddiadau a'r cyfraddau llog yn wahanol i'r rhagolygon, yna bydd gwahaniaeth cyfatebol yn y perfformiad yn erbyn y gyllideb.

6.6 Opsiynau Eraill a Ystyrir

Nid yw Canllawiau LlC na Chod CIPFA yn pennu unrhyw strategaeth rheoli'r trysorlys penodol i'w fabwysiadu gan awdurdodau lleol. Mae Prif Swyddog Ariannol y CHTh yn credu bod y strategaeth uchod yn cynnig cydbwysedd addas rhwng rheoli risgiau a chost-effeithiolrwydd. Rhestrir isod rhai strategaethau eraill, ynghyd â'u hoblygiadau ariannol a'u hoblygiadau rheoli risgiau.

Dewis arall	Effaith ar incwm a gwariant	Effaith ar reoli risg
Buddsoddi mewn ystod mwy cyfyng o wrthbartïon ac/neu am gyfnod byrrach	Bydd incwm o’r llog yn is	Llai o siawns o golledion o ganlyniad i ddiffygdalu’n ymwneud â chredyd, er gallai unrhyw golledion felly fod yn fwy
Buddsoddi mewn ystod ehangach o wrthbartïon a/neu am gyfnodau hirach	Bydd incwm o’r llog yn uwch	Mwy o risg o golledion o ganlyniad i ddiffygdalu’n ymwneud â chredyd, ond gallai unrhyw golledion felly fod yn llai
Benthyca symiau ychwanegol ar gyfraddau llog sefydlog hirdymor	Bydd costau llog ar ddyledion yn codi; mae’n annhebygol y gellid gwrthbwyso hyn gan incwm buddsoddi uwch	Balans buddsoddi uwch yn arwain at fwy o effaith yn achos diffygdalu; fodd bynnag gallai costau llog hirdymor fod yn fwy sicr
Benthyciadau byrdymor / cyfradd newidiol yn lle rhai â chyfraddau sefydlog hirdymor	Bydd costau llog dyledion yn is i ddechrau	Bydd y cynnydd yn y costau llog ar ddyledion yn cael eu gwrthbwyso i raddau gan y cynnydd yn yr incwm buddsoddi yn y tymor canolig, ond gall y costau hirdymor fod yn llai sicr
Gostwng lefel y benthyciadau	Arbedion ar log dyledion yn debygol o fod yn fwy na’r incwm buddsoddi a gollir	Balans buddsoddi is yn arwain at lai o effaith yn achos diffygdalu; fodd bynnag gallai’r costau llog hirdymor fod yn llai sicr

Atodiad A – Sefyllfa'r Portffolio Buddsoddiadau a Dyledion

	29/02/2016 **Gwir Bortffolio** **£ miliwn**	29/02/2016 **Cyfradd Cyfartalog** **%**
Benthyca Allanol: PWLB – Cyfradd Sefydlog	3	5.48
Cyfanswm Dyled Allanol Gros	3	5.48
Buddsoddiadau: *A Reolir yn Fewnol* Buddsoddiadau tymor byr	33	0.52
Cyfanswm Buddsoddiadau	33	0.52

Atodiad B – Diffiniadau Buddsoddi

Statws Credyd

Wrth wneud penderfyniadau buddsoddi fe ystyrir y statws credyd hirdymor isaf a gyhoeddwyd gan Fitch, Moody's neu Standard & Poor's. Pan fydd y wybodaeth hon ar gael, fe ddefnyddir y statws credyd sy'n berthnasol i'r buddsoddiad penodol neu'r dosbarth buddsoddi, neu fel arall fe ddefnyddir statws credyd y gwrthbartïon.

Banciau Ansicredig

Cyfrifon, adneuon, tystysgrifau adneuon a bondiau ansicredig uwch gyda banciau a chymdeithasau adeiladu, ac eithrio banciau datblygu amlochrog. Mae'r buddsoddiadau hyn yn agored i'r risg sy'n gysylltiedig â cholledion credyd yn sgil proses achub ('bail-in') os bydd y rheolydd yn penderfynu bod y banc yn methu neu'n debygol o fethu. Mae buddsoddiadau ansicredig gyda banciau a raddiwyd yn BBB wedi eu cyfyngu i adneuon dros nos yn y banc lle mae cyfrif cyfredol y CHTh.

Banciau Sicredig

Bondiau gwarchodedig, cytundebau adbrynu o chwith, a threfniadau cyfochrog eraill gyda banciau a chymdeithasau adeiladu. Mae'r buddsoddiau hyn wedi eu sicrhau ar asedau'r banc, sy'n cyfyngu'r colledion posib petai methdaliad, er bod hynny'n anhebygol, ac yn golygu eu bod wedi eu heithrio rhag proses achub ('bail-in'). Lle nad oes statws credyd penodol ar gyfer y buddsoddiad, ond bod statws credyd ar gyfer y gwarant gyfochrog y mae'r buddsoddiad wedi ei sicrhau arno, defnyddir yr uchaf o statws credyd y gwarantau cyfochrog a statws credyd y gwrthbarti i benderfynu'r terfynau o ran arian parod ac amser. Ni fydd cyfanswm y buddsoddiau sicredig ac ansicredig mewn unrhyw un banc yn fwy na'r terfyn arian parod ar gyfer buddsoddiadau sicredig.

Y Llywodraeth

Benthyciadau, bondiau a biliau a gyhoeddwyd neu a warantwyd gan lywodraethau cenedlaethol, awdurdodau rhanbarthol a lleol a banciau datblygu amlochrog. Nid yw'r buddsoddiadau hyn yn agored i broses achub ('bail-in'), ac nid oes yna risg sylweddol o fethdaliad. Gellir gwneud buddsoddiadau o unrhyw swm gyda Llywodraeth Ganolog y DU am gyfnodau hyd at 50 mlynedd.

Cyrff Corfforaethol

Benthyciadau, bondiau a phapurau masnachol a gyhoeddir gan gwmnïau ac eithrio banciau a darparwyr cofrestredig. Nid yw'r benthyciadau hyn yn agored i fesurau achub 'bail-in', ond maent yn agored i'r risg o'r cwmni'n mynd yn fethdalwr. Ni wneir benthyciadau i gwmnïau nad ydynt wedi eu graddio heblaw eu bod yn rhan o gronfa amrywiol, er mwyn lledaenu'r risg yn ehangach.

Darparwyr Cofrestredig

Benthyciadau a bondiau a gyhoeddwyd ac a warantwyd gan neu a sicrhawyd ar, asedau Darparwyr Cofrestredig Tai Cymdeithasol, a arferwyd eu galw'n Gymdeithasau Tai. Caiff y cyrff hyn eu rheoleiddio'n llym gan yr Asiantaeth Cartrefi a Chymunedau ac, fel darparwyr gwasanaethau cyhoeddus, maent yn parhau i fod yn debygol iawn o dderbyn cefnogaeth gan

y llywodraeth os bydd angen.

Cronfeydd Cyfun

Cyfranddaliadau mewn cyfryngau buddsoddi amrywiol sy’n cynnwys unrhyw un o’r mathau uchod o fuddsoddiad, yn ogystal â chyfranddaliad ecwiti ac eiddo. Y fantais o’r cronfeydd hyn yw bod y risgiau buddsoddi wedi’u gwasgaru’n ehangach, a bod gwasanaeth rheolwr cronfa proffesiynol ar gael am ffi. Defnyddir Cronfeydd Marchnad Arian Tymor Byr sy’n cynnig hylifedd yr un diwrnod a chyfnewidioldeb isel iawn, neu ddim o gwbl, fel dewis amgen i gyfrifon banc â mynediad ar unwaith, a defnyddir cronfeydd cyfun y mae eu gwerth yn newid yn ôl prisiau’r farchnad a/neu sydd â chyfnod rhybudd ar gyfer cyfnodau buddsoddi hirach.

Mae cronfeydd bondiau, ecwiti ac eiddo yn cynnig gwell enillion dros yr hirdymor, ond maent yn fwy cyfnewidiol yn y tymor byr. Mae’r rhain yn caniatáu i’r CHTh ehangu i gategorïau ased heblaw arian parod heb yr angen i fod yn berchen ar y buddsoddiadau gwaelodol a’u rheoli. Gan nad oes dyddiad aeddfedu pendant ar gyfer y cronfeydd hyn, ond maent ar gael i'w tynnu allan ar ôl cyfnod o rybudd, bydd eu perfformiad a'u haddasrwydd i gwrdd ag amcanion buddsoddi'r CHTh yn cael eu monitro’n gyson.

Atodiad C – Arferion Rheoli Trysorlys (ARhT)

ARhT1 Rheoli Risg

Bydd PSA'r CHTh yn llunio, gweithredu a monitro'r holl drefniadau ar gyfer adnabod, trin a rheoli risgiau mewn perthynas â rheoli'r trysorlys. Bydd yn adrodd o leiaf unwaith y flwyddyn ar ddigonolrwydd /addasrwydd y trefniadau hyn, a bydd yn adrodd, fel mater brys, ynghylch amgylchiadau unrhyw anhawster sydd wedi codi, neu'n debygol o godi wrth geisio cyflawni amcanion y CHTh yn y cyswllt hwn. Bydd yn cyflawni'r holl weithredoedd hyn yn unol â'r gweithdrefnau a restrir yn ARhT 6 *Gofynion adrodd a threfniadau gwybodaeth rheoli.*

Mewn perthynas â phob un o'r risgiau canlynol, mae'r trefniadau sy'n ceisio sicrhau cydymffurfiad â'r amcanion hyn wedi eu rhestru oddi tanynt:-

Risg Credyd a Gwrthbartïon

Diffiniad

Y risg i wrthbarti fethu â chyflawni ei ymrwymiadau cytundebol i sefydliad dan fuddsoddiad, benthyciad, cyfalaf, arian prosiect neu bartneriaeth, yn enwedig o ganlyniad i ostyngiad yn nheilyngdod credyd y gwrthbarti, a'r effaith andwyol ar gyfalaf neu adnoddau cyfredol (refeniw) y sefydliad.

Camau Gweithredu

"Mae Dyfed-Powys yn ystyried diogelwch y prif symiau a fuddsoddir ganddo yn un o brif amcanion ei weithgareddau rheoli trysorlys. Felly, bydd yn sicrhau bod ei restrau gwrthbartïon a'u terfynau yn adlewyrchu agwedd ddarbodus tuag at sefydliadau y gallai adneuo arian gyda hwy, a bydd yn cyfyngu ei weithgareddau buddsoddi i'r offerynnau, dulliau a thechnegau y cyfeirir atynt yn ARhT4 *Offerynnau, dulliau a thechnegau cymeradwy.* Mae hefyd yn cydnabod yr angen am bolisi gwrthbarti ffurfiol mewn perthynas â'r sefydliadau hynny y gallai fenthyg arian oddi wrthynt, neu y gallai ymrwymo i drefniadau ariannu eraill gyda hwy, a bydd felly yn cynnal polisi o'r fath."

Ceir manylion y Gwrthbartïon o fewn y Polisi a'r Strategaeth Rheoli'r Trysorlys.

Risg Hylifedd

Diffiniad

Y risg na fydd arian ar gael pan fydd ei angen, bod rheolaeth hylifedd aneffeithiol yn creu costau ychwanegol nad oeddynt wedi'u cynnwys yn y gyllideb ac y bydd amcanion busnes / gwasanaeth y sefydliad gan hynny'n cael eu cyfaddawdu.

Camau Gweithredu

Gwaith PSA'r Prif Gwnstabl drwy'r staff rheoli trysorlys a gyflogir gan y Prif Gwnstabl yw sicrhau bod ganddo adnoddau arian parod, trefniadau benthyca, cyfleusterau gorddrafft neu drefniadau wrth gefn, sydd yn ddigonol, er nid yn ormodol, i alluogi'r sefydliad i sicrhau bod digon o arian ar gael bob amser ar gyfer cyflawni ei amcanion busnes / gwasanaeth.

Byddant bob amser yn sicrhau bod arian dros ben, y gellir galw arno (£2 miliwn) drwy ei fuddsoddiadau mewn cyfrifon adalw arian parod, ar gael ar unrhyw adeg.

Mae prosesau cadarn a weithredir yn wythnosol, yn fisol ac yn flynyddol yn eu lle ar gyfer rhagamcanu llif arian yn unol â Rheoliadau Ariannol a Gweithdrefnau Rheoli Ariannol.

Risg Cyfradd Llog

Diffiniad

Y risg bod amrywiadau mewn lefelau cyfraddau llog yn creu baich annisgwyl neu nas cyllidebwyd ar ei gyfer ar gronfeydd y sefydliad, a bod y sefydliad heb ddiogelu ei hun yn ddigonol yn ei erbyn.

Camau Gweithredu

Bydd Dyfed-Powys yn rheoli ei agoredrwydd i amrywiadau mewn cyfraddau llog gyda golwg ar ffrwyno ei gostau llog, neu sicrhau ei refeniw llog, yn unol â'r symiau a ddarparwyd yn ei drefniadau cyllidebol fel ag y'u diwygiwyd yn unol â ARhT6 *Gofynion adrodd, a threfniadau gwybodaeth rheoli*.

Bydd yn cyflawni hyn drwy ddefnyddio'i offerynnau, ei ddulliau a'i dechnegau ariannu a buddsoddi cymeradwy yn ddarbodus. Gwneir hyn yn bennaf er mwyn creu sefydlogrwydd a sicrwydd costau ac arian, ond ar yr un pryd, bydd yn cynnal lefel ddigonol o hyblygrwydd i allu manteisio ar newidiadau annisgwyl, ac o bosib buddiol, yn lefel neu strwythur cyfraddau llog. Dylai hun fod yn amodol ar ystyriaeth ac, os oes angen, cymeradwyaeth unrhyw bolisi neu oblygiadau gyllidebol.

Bydd y CHTh yn benthyca oddi wrth ffynonellau cymeradwy yn unig, megis y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, sefydliadau fel y Banc Buddsoddiadau Ewropeaidd, a banciau masnachol sydd ar restr y CHTh o sefydliadau awdurdodedig. Bydd hyn yn lleihau'r risg gyfreithiol a rheoleiddiol. Bydd rhaid i bob buddsoddiad dros 13 mis gael ei gymeradwyo ymlaen llaw gan Brif Swyddog Ariannol y CHTh.

Risg Cyfradd Gyfnewid

Diffiniad

Y risg bod amrywiadau mewn cyfraddau cyfnewid dramor yn creu baich annisgwyl neu, nas cyllidebwyd ar ei gyfer, ar gronfeydd y sefydliad, ac nad yw'r sefydliad wedi diogelu ei hun yn ddigonol yn ei erbyn.

Camau Gweithredu

Ar hyn o bryd mae Dyfed Powys ond yn buddsoddi mewn cynnyrch sterling, ac felly nid oes unrhyw risg yn ymwneud â chyfraddau cyfnewid.

Risg Ailariannu

Diffiniad

Y risg na ellir ailariannu benthyciadau sy'n aeddfedu, cyfalaf, prosiectau neu bartneriaethau ar delerau sy'n adlewyrchu'r darpariaethau a wnaed gan y sefydliad ar gyfer yr ailariannu, cyfalaf a chyfredol (refeniw) ill dau, a / neu fod y telerau'n anghyson â chyflwr cyffredinol y farchnad ar y pryd.

Camau Gweithredu

Bydd Dyfed-Powys yn sicrhau bod ei fenthyciadau, ariannu preifat a threfniadau partneriaeth yn cael eu trafod, eu strwythuro a'u dogfennu. Bydd hefyd yn sicrhau bod proffil aeddfedu'r arian a godir felly yn cael ei reoli, gyda golwg ar sicrhau telerau cynnig ar gyfer adnewyddu neu ailariannu os bydd angen, sydd yn gystadleuol ac mor ffafriol i'r CHTh ag y gellir yn rhesymol ei ddisgwyl o ystyried amodau'r farchnad

ar y pryd.

Bydd yn ymroi i reoli ei berthynas â'i wrthbartïon yn y trafodion hyn mewn modd sy'n sicrhau ei fod yn cyflawni'r amcan hwn, a bydd hefyd yn osgoi gorddibyniaeth ar unrhyw un ffynhonnell ariannu os oes perygl y gallai hynny beryglu ei allu i gyflawni'r uchod.

Risgiau Cyfreithiol a Rheoleiddiol

Diffiniad

Y risg bod y sefydliad ei hun, neu sefydliad y mae'n ymdrin ag ef fel rhan o'i weithgareddau rheoli'r trysorlys, yn methu â gweithredu yn unol â'i bwerau cyfreithiol neu ofynion rheoleiddiol, a bod y sefydliad yn dioddef colledion o ganlyniad i hynny.

Camau Gweithredu

Bydd Dyfed-Powys yn sicrhau bod ei weithgareddau rheoli'r trysorlys yn cydymffurfio â'i bwerau statudol a'i ofynion rheoleiddiol. Bydd yn arddangos ei gydymffurfiad, os gofynnir iddo wneud hynny, i'r holl bartïon y mae'n ymwneud â hwy fel rhan o'r gweithgareddau hyn. Wrth lunio ei bolisi credyd a gwrthbarti dan ARhT1 *Rheoli risg credyd a gwrthbartïon,* bydd yn sicrhau bod tystiolaeth o bwerau, awdurdod a chydymffurfiad gwrthbartïon mewn perthynas ag unrhyw drafodion gyda'r CHTh, yn enwedig mewn perthynas â dyletswydd gofal a'r ffioedd a godir.

Mae Dyfed Powys yn cydnabod y gall newidiadau cyfreithiol a rheoleiddiol yn y dyfodol gael effaith ar ei weithgareddau rheoli'r trysorlys a bydd yn ceisio, cymaint ag sy'n rhesymol, i leihau'r risg bod y rhain yn cael effaith andwyol ar y CHTh.

Cynlluniau wrth gefn ar gyfer delio â Thwyll, Camgymeriadau a Llygredd

Diffiniad

Y risg bod sefydliad yn methu ag adnabod amgylchiadau lle y gallai, yn ei weithgareddau rheoli'r trysorlys, fod yn agored i risg o golled oherwydd twyll, camgymeriad, llygredd neu ddigwyddiadau posib eraill, ac yn methu â defnyddio systemau a gweithdrefnau priodol na chynnal trefniadau rheoli effeithiol i sicrhau nad yw hyn yn digwydd. Mae hyn yn cynnwys y risgiau sy'n arfer cael eu galw'n risgiau gweithredol.

Camau Gweithredu

Bydd Dyfed-Powys yn sicrhau ei fod wedi adnabod yr amgylchiadau a allai ei adael yn agored i risg o golled drwy dwyll, camgymeriad, llygredd neu ddigwyddiadau posib eraill yn ei weithgareddau rheoli trysorlys. Bydd felly yn defnyddio systemau a gweithdrefnau addas, ac yn cynnal trefniadau rheoli hapddigwyddiadau effeithiol at y diben hwn. Bydd Archwilio Mewnol yn adolygu'r swyddogaeth Rheoli'r Trysorlys yn rheolaidd ac yn adrodd i'r Cydbwyllgor Archwilio.

Mae strwythur adrodd pendant yn ei le ar gyfer achosion o dwyll ac ati petai system yn methu. Mae'r polisi yswiriant yn cynnwys sicrwydd ar gyfer twyll, camgymeriad a llygredd. Mae hyn wedi ei ddogfennu yn y Polisi Gwrth Dwyll a Llygredd a'i gynnwys yng Ngweithdrefn Rheoli Ariannol 4.7 “Ymdrin ag amheuon o Dwyll a Dichell”

Risg Marchnad

Diffiniad

Y risg, oherwydd amrywiadau anffafriol yng ngwerth y prif symiau y mae sefydliad yn benthyca ac yn buddsoddi, bod ei bolisïau ac amcanion rheoli'r trysorlys datganedig dan fygythiad, a'i fod heb ddiogelu ei hun yn ddigonol yn erbyn effeithiau hynny.

Camau Gweithredu

Bydd Dyfed-Powys yn ceisio sicrhau na fydd ei bolisïau na'i amcanion rheoli'r trysorlys datganiedig yn cael eu peryglu gan amrywiadau marchnad anffafriol yng ngwerth y prif symiau a fuddsoddir ganddo, a bydd drwy hynny yn ceisio diogelu ei hun rhag effeithiau'r fath amrywiadau.

Dim ond gyda sefydliadau sydd wedi'u cynnwys ar y rhestr gwrthbartïon benthyca diweddaraf a gymeradwywyd gan Arlingclose y bydd yn gosod buddsoddiadau.

ARhT 2 Mesur Perfformiad

Mae Dyfed Powys wedi ymrwymo i geisio sicrhau gwerth am arian yn ei weithgareddau rheoli trysorlys ac i ddefnyddio methodoleg perfformiad i gynnal y nod hwnnw, o fewn y fframwaith a nodir yn ei ddatganiad polisi rheoli'r trysorlys.

O ganlyniad, bydd swyddogaeth rheoli'r trysorlys yn destun dadansoddiad parhaus o'r gwerth y mae'n ychwanegu o ran ategu amcanion busnes a gwasanaeth datganedig y sefydliad. Bydd hefyd yn destun archwilio rheolaidd o ran dulliau eraill o ddarparu gwasanaethau, argaeledd cymhelliannau megis grantiau ariannol neu gymorthdaliadau eraill, a'r cyfleoedd ar gyfer gwelliannau posib eraill. Bydd perfformiad swyddogaeth rheoli'r trysorlys yn cael ei fesur gan ddefnyddio'r meini prawf a nodir isod:-

Bydd y mesurau / meini prawf perfformiad ar gyfer rheoli'r trysorlys yn cynnwys y canlynol:-

	Mesur Perfformiad
1	Cyflawni'r incwm buddsoddi a bennwyd yn y gyllideb
2	Sicrhau balans arian parod o 31 diwrnod
3	Sicrhau bod buddsoddiadau ond yn cael eu gosod gyda sefydliadau sy'n cydymffurfio â'r Strategaeth Rheoli'r Trysorlys blynyddol.
4	Sicrhau y cedwir at derfynau gwrthbartïon cymeradwy (gweler ARhT 1/ 5)
5	Lefelau disgwyliedig o fuddsoddiadau'r mis o'i gymharu â'r gwir lefel o fuddsoddi
6	Cyfradd cyfartalog o enillion ar fuddsoddiadau y mis o'i gymharu â'r targed

ARhT3 Gwneud Penderfyniadau a Dadansoddi

Bydd Dyfed Powys yn cynnal cofnod manwl o benderfyniadau rheoli'r trysorlys ac o'r prosesau a'r arferion a weithredwyd wrth ddod i'r penderfyniadau hynny, er mwyn dysgu o'r gorffennol a dangos bod camau rhesymol wedi eu cymryd i sicrhau bod yr holl faterion a oedd yn berthnasol i'r penderfyniadau hynny wedi cael eu hystyried ar y pryd.

Ni wneir penderfyniadau ynghylch cyllido, benthyca, rhoi benthyg ac offerynnau a thechnegau newydd oni fyddant yn cydymffurfio â Strategaeth a Pholisi Rheoli'r Trysorlys. Bydd pob penderfyniad yn agored i archwiliad annibynnol.

ARhT4 Offerynnau, Dulliau a Thechnegau Cymeradwy

Bydd Dyfed Powys yn ymgymryd â'i weithgareddau rheoli'r trysorlys gan ddefnyddio'r offerynnau, dulliau a thechnegau hynny a nodir yn y Rheoliadau Ariannol a'r Gweithdrefnau Rheoli Ariannol yn unig, ac o fewn y terfynau a'r paramedrau a ddiffinir yn ARhT1 Rheoli Risg.

Mae'r adran ar Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol 7.8F yn rhoi cyfarwyddyd ar drefniadau Rheoli'r Trysorlys a Bancio ac mae'r Weithdrefn Rheoli Ariannol 2.1 T*refniadau Rheoli'r Trysorlys a Bancio* yn nodi'r offerynnau, dulliau a thechnegau a gymeradwywyd.

ARhT5 Trefniadaeth, Eglurdeb a Gwahanu Cyfrifoldebau a Threfniadau Delio

Mae Dyfed-Powys yn ystyried ei bod yn hanfodol, at ddibenion rheoli a monitro ei weithgareddau rheoli'r trysorlys yn effeithiol, ac er mwyn lleihau'r perygl o dwyll neu gamgymeriad, ac er mwyn ceisio sicrhau'r perfformiad gorau posib, bod y gweithgareddau hyn yn cael eu strwythuro a'u rheoli mewn modd cwbl integredig, a bod eglurdeb bob amser ynghylch cyfrifoldebau rheoli'r trysorlys.

Yr egwyddor a fydd yn sail i hyn yw gwahaniaethu clir rhwng y rhai y mae'r gwaith o bennu polisïau rheoli trysorlys wedi ei ymddiried iddynt a'r rhai y mae'r gwaith o weithredu a rheoli'r polisïau hyn wedi ei ymddiried iddynt, yn enwedig mewn perthynas â gweithredu a throsglwyddo arian, cofnodi a gweinyddu penderfyniadau rheoli'r trysorlys, ac archwilio ac adolygu swyddogaeth rheoli'r trysorlys.

Os a phan y bydd Dyfed-Powys yn bwriadu gwyro o'r egwyddorion hyn, o ganlyniad i ddiffyg adnoddau neu amgylchiadau eraill, bydd PSA'r Prif Gwnstabl yn sicrhau bod y rhesymau'n cael eu hadrodd yn gywir i PSA'r CHTh yn unol â ARhT6 *Gofynion Adrodd a Threfniadau Gwybodaeth Rheoli*, a bod y goblygiadau'n cael eu hystyried a'u harfarnu'n briodol.

Bydd PSA'r Prif Gwnstabl yn sicrhau bod yna ddatganiadau ysgrifenedig clir o gyfrifoldebau pob swydd sydd yn ymwneud â rheoli'r trysorlys, ac o'r trefniadau cyflenwi mewn achos o absenoldeb. Bydd PSA'r Prif Gwnstabl hefyd yn sicrhau bob amser bod y rheiny sy'n ymwneud â rheoli'r trysorlys yn dilyn y polisïau a'r gweithdrefnau a bennir ac yn adrodd i Brif Swyddog Ariannol y CHTh ynghylch unrhyw wyro oddi wrthynt.

Bydd PSA'r Prif Gwnstabl yn sicrhau bod dogfennaeth gywir ar gyfer pob deliant a thrafodyn a bod gweithdrefnau mewn lle ar gyfer trosglwyddo arian yn effeithiol, a bydd yn darparu tystiolaeth o hyn i Brif Swyddog Ariannol y CHTh pan fydd angen.

ARhT6 Gofynion Adrodd a Threfniadau Gwybodaeth Rheoli

Bydd Dyfed-Powys yn sicrhau bod adroddiadau rheolaidd yn cael eu paratoi a'u hystyried mewn perthynas â gweithrediad ei bolisïau rheoli'r trysorlys; effeithiau'r penderfyniadau sy'n cael eu gwneud a'r trafodion ariannol sy'n cael eu gweithredu yn unol â'r polisïau hynny; goblygiadau unrhyw newidiadau, yn enwedig rhai cyllidebol, sy'n deillio o ffactorau rheoleiddiol, economaidd, marchnad neu ffactorau eraill sy'n effeithio ar ei weithgareddau rheoli'r trysorlys; a pherfformiad swyddogaeth rheoli'r trysorlys.

Awgrymir bod y broses adrodd ganlynol yn cael ei gweithredu gan Brif Swyddog Ariannol y CHTh:-

Gofynion adrodd blynyddol cyn dechrau'r flwyddyn:

- Adolygu datganiad a strategaeth polisi Rheoli'r Trysorlys
- Adolygu'r Arferion Rheoli'r Trysorlys,
- Dangosyddion Darbodus.

Gofynion adrodd canol blwyddyn:

- Cyflawni Gweithgareddau Rheoli'r Trysorlys,
- Gwyriadau (os o gwbl) o'r polisiau / arferion a gytunwyd,
- Adroddiad Perfformiad,
- Perfformiad yn erbyn Dangosyddion Rheoli'r Trysorlys a Dangosyddion Darbodus.

Gofynion adrodd blynyddol ar ôl diwedd blwyddyn:

- Perfformiad Swyddogaeth Rheoli'r Trysorlys,
- Adrodd ar oblygiadau o ran risg unrhyw benderfyniadau a wnaed a thrafodion a gyflawnwyd,
- Adrodd am amgylchiadau unrhyw anghydffurfio â'r Datganiad Polisi Rheoli'r Trysorlys a'r Arferion Rheoli'r Trysorlys.

ARhT7 Trefniadau Cyllido, Cyfrifyddu ac Archwilio

Bydd PSA'r CHTh yn paratoi, a'r CHTh yn cymeradwyo ac yn diwygio o bryd i'w gilydd os bydd angen, cyllideb flynyddol ar gyfer swyddogaeth rheoli'r trysorlys, ynghyd ag unrhyw incwm cysylltiol. Bydd y materion sydd i'w cynnwys yn y gyllideb yn cynnwys, o leiaf, y rhai sy'n ofynnol trwy statud neu reoliad, ynghyd â gwybodaeth a fydd yn dangos cydymffurfiad â ARhT1 *Rheoli Risg*, ARhT2 *Mesur Perfformiad* a ARhT4 *Offerynnau, Dulliau a Thechnegau Cymeradwy*. Bydd y PSA yn ymarfer rheolaeth effeithiol dros y gyllideb hon, ac yn argymell unrhyw newidiadau gofynnol, ac yn adrodd arnynt, yn unol â ARhT6 *Gofynion Adrodd a Threfniadau Gwybodaeth Rheoli.*

Bydd Dyfed-Powys yn rhoi cyfrif am ei weithgareddau rheoli'r trysorlys, am y penderfyniadau a wnaed a'r trafodion a weithredwyd, yn unol â'r arferion a'r safonau cyfrifyddu priodol, ac â'r gofynion statudol a rheoleiddiol sydd mewn grym ar y pryd ac yn enwedig Cod Ymarfer CIPFA a Chyfarwyddyd Traws-sector ar gyfer Rheoli Trysorlys a gyhoeddwyd yn 2011. Bydd y PSA yn gweithredu'n unol â datganiad polisi ac Arferion Rheoli'r Trysorlys y CHTh a *Safon Ymarferion Proffesiynol CIPFA ar gyfer Rheoli Trysorlys.*

Bydd y CHTh yn sicrhau bod ei archwilwyr a'r rhai y mae'r gwaith o gynnal archwiliadau rheoleiddiol wedi ei ymddiried iddynt yn cael mynediad i'r holl wybodaeth a phapurau sy'n ategu gweithgareddau swyddogaeth rheoli'r trysorlys, ac sydd eu hangen i gyflawni eu swyddi'n gywir. Bydd y CHTh hefyd yn sicrhau bod y wybodaeth a'r papurau hynny yn cydymffurfio â pholisïau allanol a mewnol ac arferion cymeradwy.

Bydd gweithdrefnau a phrosesau Rheoli'r Trysorlys yn cael eu harchwilio yn unol â'r strategaeth archwilio mewnol ar sail risg.

Bydd yr archwilwyr fel rhan o'u cyfrifoldebau wrth archwilio'r Datganiad Cyfrifon, yn ceisio gwiriad annibynnol oddi wrth gwrthbartïon buddsoddiadau'r CHTh.

ARhT8 Rheoli Arian Parod a Llif Arian

Oni bai bod gofynion statudol neu reoleiddiol yn mynnu'n wahanol, bydd yr holl arian sydd yn nwylo Dyfed Powys yn cael ei reoli gan y CHTh, a bydd yn cael ei gydgasglu i ddibenion rheoli llif arian a buddsoddiadau. Bydd blaenamcanion llif arian yn cael eu paratoi'n rheolaidd, a bydd PSA'r CHTh a PSA'r Prif Gwnstabl yn sicrhau bod y rhain yn ddigonol at ddibenion monitro cydymffurfiad ag ARhT1 *Rheoli Risg Hylifedd*.

ARhT9 Ail-gylchu arian sy'n deillio o drosedd (Gwyngalchu arian)

Mae Dyfed Powys yn effro i'r posibilrwydd y gallai fod yn destun ymgais i'w dynnu i mewn i weithred ail-gylchu arian sy'n deillio o drosedd. O ganlyniad, bydd yn cynnal gweithdrefnau ar gyfer gwirio a chofnodi pwy yw ei gwrthbartïon a riportio unrhyw amheuon, a bydd yn sicrhau bod y staff sy'n gysylltiedig â hyn wedi eu hyfforddi'n drylwyr.

Dim ond gwrthbartïon a gymeradwywyd gan yr ymgynghorwyr Rheoli Trysorlys a ddefnyddir. Caiff y telerau a'r amodau eu cytuno ymlaen llaw rhwng y gwrthbarti a'r CHTh cyn trosglwyddo unrhyw arian.

Mae Deddf Elw Troseddau 2020 (POCA) a'r Rheoliadau Gwyngalchu Arian 2007 wedi ychwanegu at gyfrifoldebau archwilwyr Swyddfa Archwilio Cymru. Mae'n ofynnol i'r Archwilydd Cyffredinol a'i staff a'i gontractwyr adrodd i'r Asiantaeth Troseddau Difrifol a Threfnedig (SOCA) os ydynt yn amau, o ganlyniad i wybodaeth a gafwyd yn ystod eu gwaith, bod gweithgareddau troseddol sydd wedi arwain at elw ariannol wedi'u cyflawni.

Os bydd unrhyw staff sy'n gysylltiedig â Rheoli'r Trysorlys yn amau gweithgareddau gwyngalchu arian, dylid dod â'r mater i sylw PSA'r CHTh neu PSA'r Prif Gwnstabl.

ARhT10 Hyfforddiant a Chymwysterau

Mae Dyfed-Powys yn cydnabod pwysigrwydd sicrhau bod gan yr holl staff sy'n gysylltiedig â swyddogaeth rheoli'r trysorlys yr holl gymwysterau ac adnoddau sydd eu hangen ar gyfer ymgymryd â'r dyletswyddau a'r cyfrifoldebau a ddyrennir iddynt. Bydd y CHTh felly'n ceisio penodi unigolion sydd yn fedrus ac yn brofiadol, a bydd yn darparu hyfforddiant ar gyfer staff i'w galluogi i ennill a chynnal lefel briodol o arbenigedd, gwybodaeth a sgiliau. Bydd PSA'r CHTh yn argymell ac yn gweithredu'r trefniadau angenrheidiol.

Bydd PSA'r CHTh yn sicrhau bod yr holl staff sydd â chyfrifoldebau rheoli'r trysorlys, gan gynnwys y rheiny â chyfrifoldebau craffu, yn cael mynediad at hyfforddiant sy'n addas i'w anghenion a'u cyfrifoldebau.

Mae'r rheiny sydd yn gyfrifol am lywodraethu yn adnabod eu cyfrifoldebau unigol er mwyn sicrhau bod ganddynt y sgiliau i gyflawni eu rôl yn effeithiol.

Mae staff sy'n cyflawni dyletswyddau Rheoli'r Trysorlys yn mynychu cyrsiau hyfforddi perthnasol a ddarperir gan Arlingclose ac yn mynychu cyfarfodydd strategaeth chwarterol. Mae staff hefyd yn mynd ar gyrsiau hyfforddi perthnasol a gynhelir gan CIPFA.

Mae Arlingclose yn anfon e-fwletinau wythnosol sy'n rhoi cyngor ynghylch unrhyw ddatblygiadau economaidd ac yn awgrymu newidiadau i derfynau gwrthbartïon.

ARhT11 Defnyddio Darparwyr Gwasanaeth Allanol

Mae Dyfed-Powys yn cydnabod bod cyfrifoldeb am benderfyniadau rheoli'r trysorlys yn aros gyda'r CHTh pob amser. Mae hefyd yn cydnabod gwerth posibl defnyddio darparwyr gwasanaethau rheoli trysorlys allanol er mwyn sicrhau sgiliau ac adnoddau arbenigol. Pan fydd yn defnyddio darparwyr gwasanaeth felly, bydd yn sicrhau ei fod yn gwneud hynny am resymau sydd wedi bod yn destun arfarniad llawn o'r costau a'r buddion. Bydd hefyd yn sicrhau bod telerau penodiad y darparwyr, a'r dulliau a fydd yn cael eu defnyddio i asesu eu gwerth, yn cael eu cytuno a'u dogfennu'n gywir ac yn cael eu hadolygu'n rheolaidd. Bydd hefyd yn sicrhau, lle bo hynny'n ymarferol ac yn angenrheidiol, fod amrediad o ddarparwyr gwasanaethau'n cael ei ddefnyddio, er mwyn osgoi gorddibyniaeth ar un cwmni neu ar nifer fechan o gwmnïau. Lle mae gwasanaethau'n destun trefniadau tendro neu ail-dendro, bydd gofynion deddfwriaethol yn cael eu parchu bob amser. Mae'r cyfrifoldeb am fonitro'r trefniadau hyn yn syrthio ar PSA'r CHTh.

Mae gan Dyfed Powys gytundeb gydag Arlingclose i ddarparu cyngor a chymorth fel a ganlyn:

- Cyngor strategol
- Cyngor cyllid cyfalaf
- Polisi a Strategaeth Rheoli'r Trysorlys
- Rhagamcanu Cyfraddau Llog a Chyngor Economaidd
- Cyngor Polisi Buddsoddi
- Cyngor ynghylch Dyled
- Cymorth Gwrthbartïon
- Seminarau a hyfforddiant
- Gwefan a chyfarfodydd cleientiaid.

Roedd y contract cychwynnol ar gyfer y cyfnod 1^{af} Gorffennaf 2008 i 30^{ain} Mehefin 2010. Mae hwn yn awr yn destun adolygiad blynyddol.

ARhT12 Llywodraethu Corfforaethol

Mae Dyfed-Powys wedi mabwysiadu a gweithredu argymhellion allweddol Cod Ymarfer CIPFA. Ystyrir bod hyn yn hanfodol o ran sicrhau trefn llywodraethu corfforaethol cywir ym maes rheoli'r trysorlys, a bydd PSA'r CHTh a PSA'r Prif Gwnstabl yn monitro effeithiolrwydd y trefniadau hyn, ac yn adrodd yn eu cylch os a phan fydd angen.

Mae'r Cod yn argymell bod sefydliadau gwasanaeth cyhoeddus yn datgan eu hymroddiad i gofleidio egwyddorion llywodraethu corfforaethol yn ei gweithgareddau Rheoli'r Trysorlys, yn enwedig didwylledd a thryloywder

Mae Dyfed-Powys wedi ymrwymo i geisio sicrhau trefn llywodraethu corfforaethol cywir ym mhob agwedd o'i fusnesau a'i wasanaethau, ac i sefydlu'r egwyddorion a'r arferion ar gyfer cyflawni hyn. Felly, bydd swyddogaeth rheoli'r trysorlys a'i gweithgareddau'n cael eu cyflawni mewn modd agored, tryloyw, gonest, cywir ac atebol, a adlewyrchir yn Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol a Gweithdrefnau Rheoli Ariannol Dyfed-Powys.

Bydd polisïau ac arferion Rheoli'r Trysorlys y sefydliad yn cael eu cyhoeddi ar y we.

PSA'r CHTh sy'n bennaf gyfrifol am swyddogaethau Rheoli'r Trysorlys a bydd yn sicrhau bod gwahanu digonol mewn perthynas â dyletswyddau staff sy'n gyfrifol am gyflawni Swyddogaethau Rheoli'r Trysorlys.

Atodiad D – Dangosyddion Darbodus a Datganiad Lleiafswm Darpariaeth Refeniw

Yn unol â Deddf Llywodraeth Leol 2003 mae'n ofynnol i'r CHTh roi ystyriaeth i'r Cod Darbodus ar gyfer Cyllid Cyfalaf o fewn Awdurdodau Cyhoeddus a gyhoeddwyd gan y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) wrth bennu faint o arian y mae'n gallu fforddio benthyg. Amcanion y Cod Darbodus yw sicrhau, o fewn fframwaith eglur, bod cynlluniau buddsoddi cyfalaf awdurdodau lleol yn fforddiadwy, darbodus a chynaliadwy, a bod penderfyniadau rheoli'r trysorlys yn cael eu gwneud yn unol ag arfer proffesiynol da.

I ddangos bod y CHTh wedi bodloni'r amcanion hyn, mae'r Cod Darbodus yn pennu'r dangosyddion canlynol sy'n rhaid eu gosod a'u monitro'n flynyddol.

1. **Amcangyfrifon o Wariant Cyfalaf**

Mae'r CHTh wedi cymeradwyo gwariant cyfalaf a chyllido fel a grynhoir isod:-

Gwariant Cyfalaf a Chyllido	2016/17 Amcangyfrif £ miliwn	2017/18 Amcangyfrif £ miliwn	2018/19 Amcangyfrif £ miliwn	2019/20 Amcangyfrif £ miliwn
Cyfanswm Gwariant	**7.857**	**9.108**	**7.819**	**2.712**
Grantiau Llywodraeth	0.500	0.500	0.500	0.500
Benthyciadau	0	0	2.106	1.765
Derbynebion Cyfalaf	1.614	0.568	0.223	0
Refeniw	0.422	0.431	0.439	0.447
Cronfeydd wrth gefn	5.321	7.609	4.551	0
Cyfanswm Cyllid	**7.857**	**9.108**	**7.819**	**2.712**

2. **Amcangyfrifon o'r Gofynion Cyllido Cyfalaf (CFR)**

Mae'r Gofynion Cyllido Cyfalaf (CFR) yn mesur yr angen sylfaenol i fenthyca at ddibenion cyfalaf, tra mai'r cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy a'r cyfalaf gweithio yw'r adnoddau sylfaenol sydd ar gael i'w buddsoddi.

Ar y 1af Ebrill 2015 roedd gan y CHTh ofynion cyllido cyfalaf agoriadol o £7.309 miliwn (heb gynnwys Menter Ariannu Breifat (PFI)) yn erbyn cyfanswm asedau sefydlog a gofnodwyd yn y fantolen o £73.912 miliwn. Yn ystod 2015/16 gosododd y CHTh £7.309 miliwn o'i gronfeydd cyfalaf wrth gefn yn erbyn gofynion cyllido cyfalaf er mwyn gostwng y balans i sero.

Yn ogystal, yn 2015/16, terfynwyd Menter Ariannu Breifat (PFI) Gorsaf Heddlu Rhydaman gan leihau'r gwariant cyfalaf heb ei dalu yn ymwneud â'r PFI i ddim.

O ran y cynlluniau gwariant cyfalaf a amlinellir yn y strategaeth gyfalaf, bydd angen i'r CHTh fenthyca cyfanswm o £3.871 miliwn (benthyca mewnol) dros y cyfnod o 2018/19 i 2019/20. Rhaid i'r CHTh hefyd wneud ad-daliadau blynyddol o'r gyllideb refeniw ar gyfer llog ac ad-dalu'r prifswm yn unol â'r polisi Lleiafswm Darpariaeth Refeniw a nodir isod.

Ar hyn o bryd mae'r CHTh yn ystyried sut y gellir gostwng yr angen i fenthyca yn 2018/19 a 2019/20 i sero. Mae'n debygol y gellir cyflawni hyn drwy leihau'r cyfraniadau o'r gronfa refeniw wrth gefn i'r gyllideb refeniw a fwriedir ar hyn o bryd (o ganlyniad i benderfyniad y CHTh i ailosod y lefel o braesept treth y cyngor sy'n daladwy ac, i bob pwrpas, ddychwelyd arian wrth gefn i'r trethdalwyr), ac yn lle hynny, gwneud y cyfraniadau hyn i'r gyllideb gyfalaf.

Gofynion Cyllido Cyfalaf	2015/16 Amcangyfrif £ miliwn	2016/17 Amcangyfrif £ miliwn	2017/18 Amcangyfrif £ miliwn	2018/19 Amcangyfrif £ miliwn	2019/20 Amcangyfrif £ miliwn
Gofynion Cyllido Cyfalaf Agoriadol (Ac eithrio PFI)	7.309	0	0	0	2.106
Balans PFI agoriadol	2.504	0	0	0	0
Defnydd o'r cronfeydd yn ystod y flwyddyn i leihau CFR	-7.309	0	0	0	0
Terfynu PFI	-2.504	0	0	0	0
Llai: Lleiafswm Ad-daliad blynyddol o refeniw	0	0	0	0	0.084
Adio: Benthyca newydd	0	0	0	2.106	1.765
Cyfanswm	**0**	**0**	**0**	**2.106**	**3.787**

3. Dyled Gros a'r Gofynion Cyllido Cyfalaf

Er mwyn sicrhau mai dim ond at ddibenion cyfalaf y bydd dyled dros y tymor canolig, mae paragraff 44 o'r Cod Darbodus yn datgan y dylai'r CHTh sicrhau nad yw'r ddyled, ac eithrio yn y tymor byr, yn uwch na chyfanswm y gofynion cyllido cyfalaf yn y flwyddyn flaenorol ynghyd â'r amcangyfrifon ar gyfer unrhyw gynnydd yn y gofynion cyllido cyfalaf ar gyfer y flwyddyn gyfredol a'r ddwy flynedd ariannol nesaf. Mae hwn yn ddangosydd darbodusrwydd allweddol.

Tra ein bod ar hyn o bryd yn cyflawni gofynion paragraff 44 o'r Cod Darbodus, mae'r ddyled allanol yn uwch na'r Gofynion Cyllido Cyfalaf (CFR) yn 2016/17. Mae hyn oherwydd bod y CFR wedi gostwng mwy nad oeddem yn ei ddisgwyl pan cymerwyd y benthyciadau hirdymor cyfredol allan yn wreiddiol (pob un wedi'i dyddio cyn 1990). Mae'r premiymau ad-dalu ar y dyledion Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus hyn yn afresymol ac felly mae'n fwy cost effeithiol i barhau i gario'r benthyciadau hyn yn hytrach na'u setlo'n gynnar. Yn ogystal, mae'r CHTh yn derbyn cyfraniad grant tuag at gostau ariannu dyledion cyn 1990 sy'n 51% o gost y taliadau llog tybiannol sy'n weddill a'r lleiafswm ad-daliad refeniw.

Dyled	31.03.17 Amcangyfrif £ miliwn	31.03.18 Amcangyfrif £ miliwn	31.03.19 Amcangyfrif £ miliwn	31.03.20 Amcangyfrif £ miliwn
Benthyciadau Allanol	2.298	2.125	1.936	1.729
Rhwymedigaethau PFI	0	0	0	0
Cyfanswm Dyledion	**2.298**	**2.125**	**1.936**	**1.729**

4. Ffin Weithredol ar gyfer Dyledion Allanol

Mae'r ffin weithredol yn seiliedig ar amcangyfrif y CHTh o'r sefyllfa fwyaf tebygol h.y. darbodus, ar gyfer dyledion allanol, yn hytrach na'r sefyllfa waethaf bosib. Mae'n uniongyrchol gysylltiedig ag amcangyfrifon y CHTh o wariant cyfalaf, y gofynion

cyllido cyfalaf a'r gofynion llif arian, ac mae'n declyn rheoli allweddol ar gyfer monitro trwy gydol y flwyddyn. Mae Menter Ariannu Preifat hefyd yn ffurfio rhan o ddyled y CHTh. Mae'r terfynau a osodir i'w gweld yn y Tabl isod:

Ffin Weithredol	**2016/17** Amcangyfrif **£ miliwn**	**2017/18** Amcangyfrif **£ miliwn**	**2018/19** Amcangyfrif **£ miliwn**	**2019/20** Amcangyfrif **£ miliwn**
Benthyca tymor byr	2.500	2.500	2.500	2.500
Cyfanswm dyledion hirdymor a rhwymedigaethau eraill (gan gynnwys CFR)	18.137	18.137	18.137	18.137
Cyfanswm Dyledion	**20,637**	**20,637**	**20,637**	**20,637**

5. **Y Terfyn Awdurdodedig ar gyfer Dyledion Allanol**
   Y terfyn awdurdodedig yw'r terfyn benthyca fforddiadwy a bennir yn unol â Deddf Llywodraeth Leol 2003. Dyma'r uchafswm y gall y CHTh fod mewn dyled yn gyfreithiol. Mae'r terfyn awdurdodedig yn rhoi hyblygrwydd ychwanegol uwchlaw'r ffin weithredol ar gyfer symudiadau arian anarferol. Gweler y terfynau a bennir yn y Tabl isod:

Terfyn Awdurdodedig	**31.03.16** Diwygiedig **£ miliwn**	**31.03.17** Diwygiedig **£ miliwn**	**31.03.18** Amcangyfrif **£ miliwn**	**31.03.19** Amcangyfrif **£ miliwn**
Benthyca tymor byr	5.000	5.000	5.000	5.000
Cyfanswm dyledion hirdymor a rhwymedigaethau eraill (gan gynnwys CFR)	18.600	18.600	18.600	18.600
Cyfanswm Dyledion	**23.600**	**23.600**	**23.600**	**23.600**

6. **Cymhareb Costau Cyllido i'r Llif Refeniw Net**
   Dangosydd fforddiadwyedd yw hwn ac mae'n amlygu goblygiadau refeniw unrhyw wariant cyfalaf cyfredol ac arfaethedig drwy adnabod cyfran y gyllideb refeniw sydd ei hangen i gwrdd â chostau cyllido, llai yr incwm buddsoddi. Mae'r dangosydd hwn yn dangos costau cyllido yng nghyd-destun y gyllideb gyfan. Disgwylir i hyn leihau yn ystod y cyfnod.

Terfyn Awdurdodedig	**2016/17** Amcangyfrif **£ miliwn**	**2017/18** Amcangyfrif **£ miliwn**	**2018/19** Amcangyfrif **£ miliwn**	**2019/20** Amcangyfrif **£ miliwn**
Costau Cyllido	1.203	1.198	1.066	1.045
Cyllideb Net yr Heddlu	93.342	95.378	96.455	98.275
Cyfanswm Dyledion	**1.29%**	**1.26%**	**1.11%**	**1.06%**

7. **Effaith Gynyddol Penderfyniadau Buddsoddi Cyfalaf**
   Mae'r dangosydd hwn yn ymwneud â fforddiadwyedd ac mae'n dangos effaith penderfyniadau buddsoddi cyfalaf ar lefelau Treth y Cyngor. Yr effaith gynyddol yw'r gwahaniaeth rhwng cyfanswm gofynion cyllid refeniw y rhaglen gyfalaf gymeradwy gyfredol a'r gofynion cyllid refeniw sy'n deillio o'r rhaglen gyfalaf arfaethedig.

Effaith Gynyddol Penderfyniadau Buddsoddi Cyfalaf	2016/17 Amcangyfrif	2017/18 Amcangyfrif	2018/19 Amcangyfrif
Cost Cynyddol £m	-0.006	-0.131	-0.021
Sylfaen Treth y Cyngor	218,090	219,617	221,154
Cynnydd Band D £	-0.03	-0.60	-0.10

Datganiad Lleiafswm Darpariaeth Refeniw Blynyddol 2016/17

Lle mae'r CHTh yn ariannu gwariant cyfalaf trwy ddyled, rhaid iddo roi adnoddau o'r neilltu er mwyn ad-dalu'r ddyled mewn blynyddoedd i ddod. Mae'r swm a gaiff ei godi ar y gyllideb refeniw ar gyfer ad-dalu dyled yn cael ei adnabod fel y Lleiafswm Darpariaeth Refeniw (MRP), er nad oes lleiafswm statudol wedi bod ers 2008. Mae Deddf Llywodraeth Leol 2003 yn mynnu bod y CHTh yn rhoi ystyriaeth i Ganllaw Llywodraeth Cymru (LlC) ar y Lleiafswm Darpariaeth Refeniw.

Nod cyffredinol Canllaw LlC yw sicrhau y caiff y ddyled ei had-dalu dros gyfnod sydd naill ai'n cyfateb yn rhesymol i'r cyfnod y mae'r gwariant cyfalaf yn darparu buddion ynddo, neu, yn achos benthyca a gaiff ei gefnogi gan Grant Cynnal Refeniw'r Llywodraeth, dros gyfnod sy'n cyfateb yn rhesymol i'r cyfnod sydd dan sylw wrth bennu'r grant

Mae Canllaw LlC yn gofyn i'r Awdurdod gymeradwyo Datganiad MRP bob blwyddyn, ac yn argymell nifer o opsiynau ar gyfer cyfrifo swm darbodus fel MRP.

Er y rhagwelir y bydd y Gofynion Cyllido Cyfalaf yn aros ar sero am gwpwl o flynyddoedd (ac felly bydd yr MRP yn sero hefyd), bydd y polisi yn dal i gael ei ddefnyddio i amcangyfrif costau MRP a godir ar y cyfrif refeniw yn y dyfodol wrth bennu'r rhaglen gyfalaf a'r cynllun cyllido tymor canolig.

Dim ond yr opsiynau a argymhellir yn y canllawiau a gynhwysir yn y datganiad canlynol:

DATGANIAD LLEIAFSWM DARPARIAETH REFENIW (MRP) BLYNYDDOL

Pennwyd y polisi canlynol gan y CHTh mewn perthynas â'r Lleiafswm Darpariaeth Refeniw (MRP) ar gyfer 2016/17.

Benthyca â Chymorth – Dull Gofynion Cyllido Cyfalaf

Mae'r MRP yn hafal i 4% o'r Gofynion Cyllido Cyfalaf â chymorth ar ddiwedd y flwyddyn ariannol flaenorol. Amcangyfrifir y bydd hyn yn sero ar gyfer 2016/17.

Benthyca Darbodus - Dull Dibrisiant

Rhaid i'r MRP fod yn hafal i'r ddarpariaeth sy'n ofynnol yn unol â chyfrifyddu dibrisiant ased y mae'r gwariant arno wedi cael ei ariannu drwy fenthyca darbodus neu drefniadau credyd digymorth.

(a) Bydd yr MRP yn parhau i gael ei wneud yn flynyddol hyd nes bod swm cronnus y fath ddarpariaeth yn hafal i'r gwariant a ariannwyd yn wreiddiol.

(b) Pan waredir yr ased, ni fydd swm y derbynneb cyfalaf yn cael ei roi yn y cyfrif refeniw a bydd y CHTH yn cydymffurfio â'r gofynion arferol yn Neddf 2003 o ran defnyddio derbynebion cyfalaf.

(c) Lle mae canran y gwariant ar ased a ariannwyd drwy fenthyca darbodus neu drefniadau credyd digymorth yn llai na 100%, bydd yr MRP yn hafal i'r un canran o'r ddarpariaeth sy'n ofynnol dan gyfrifyddu dibrisiant.

Prydlesi Cyllid a PFI

Yn achos prydlesi cyllid a chytundebau PFI a restrir yn y fantolen, ystyrir bod y gofynion MRP wedi cael eu diwallu gan dâl sy'n hafal i elfen y rhent/gost a ddefnyddir i ddibrisio'r rhwymedigaeth yn y fantolen.